

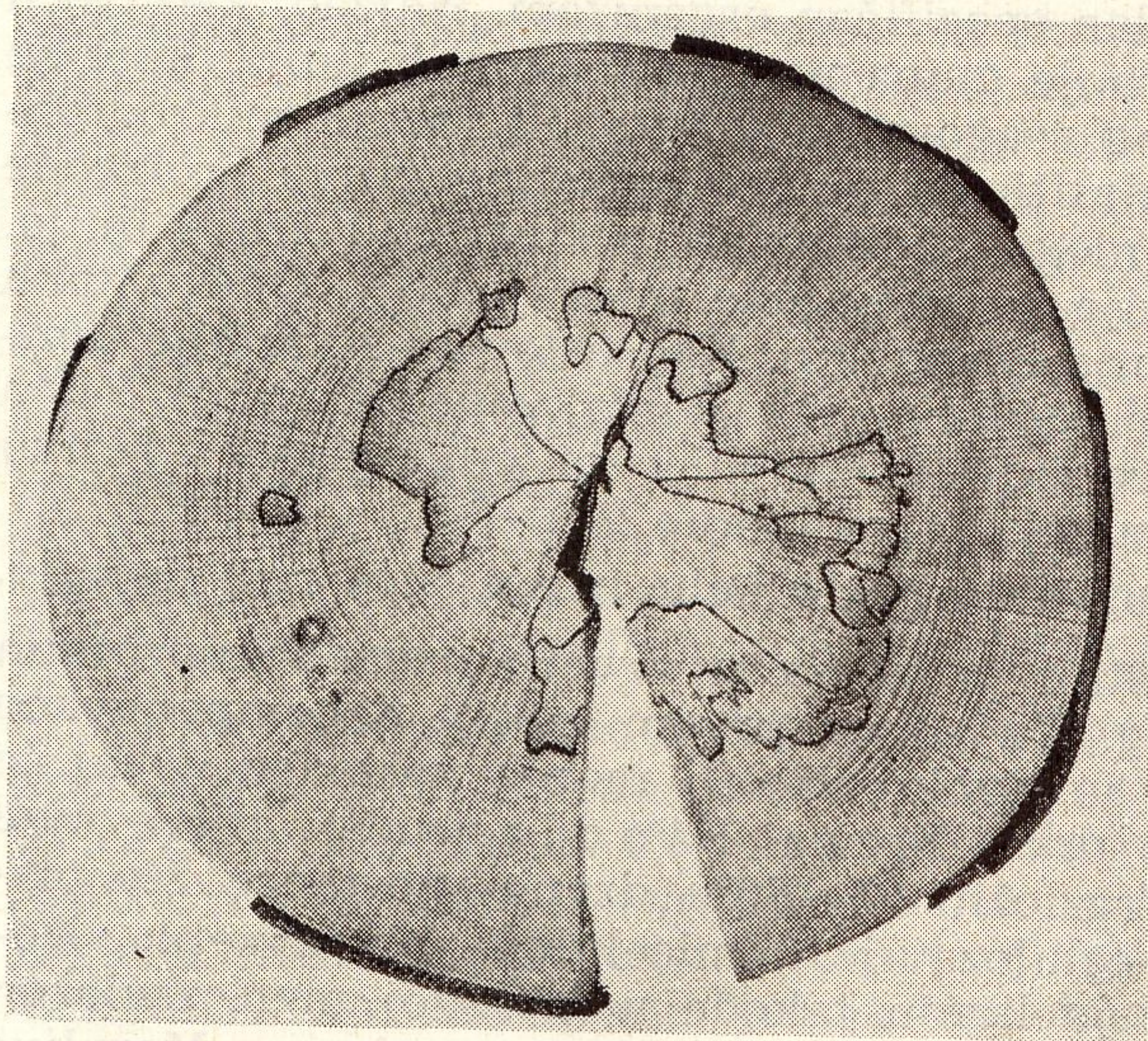
(44,4%). Tako su Hartig i Schütze(*) utvrdili da se u trulom hrastovom drvetu, pod uticajem gljive *Polyporus sulphureus*, sadržaj ugljenika povećava od 48,8% (u zdravom) na 54,4% (u trulom), dok sadržaj kiseonika opada. Za neke druge vrste gljiva i drveta poznate su još veće razlike.

Prema Falck-u i Haag-u⁽⁵⁵⁾, mrka trulež je označena kao trulež destrukcije. Mada ovaj termin nije toliko uobičajen u našoj literaturi kao i u praksi, ipak on ima svoga značaja. Pod ovim treba razumeti mnoge duboke promene u drvnoj membrani, više fizičke nego hemijske, koje dovode do lakog i potpunog raspadanja tkiva u krajnjoj fazi truleži, što nije slučaj kod bele truleži. Pod običnim pritiskom prstiju

drvo se pretvara u prah i obično je vrlo suvo. O različitim vidovima mrke truleži biće reči i kasnije.

Boja u procesu mrke truleži može biti zagasitija, ali ne crvena, kako se nekada ova trulež nazivala. Sama boja zivisi od vrste drveta i vrste gljive. Tako na pr. mrka trulež bukovog drveta, nastala od gljive *Merulius lacrymans*, nije toliko zagasita kao u četinarskom drvetu. Isto tako *Ungulina marginata* ne izaziva isti intenzitet boje u svim vrstama lišćarskog drveta.

Vrlo često u prirodi dolazi do kombinovanog uticaja više gljiva, pro-

Sl. 18 — Izgled mozaične truleži (original)

uzrokovala bele i mrke truleži. Posledica ovoga je da drvena tkiva postaju razložena na različite načine i prema tome dobijaju karakteristike kombinovane truleži. Boyce⁽²¹⁾ navodi primer da posle razaranja drveta duglazije od *Fomes (Trametes) pini* može sledovati mrka dekompozicija od *Fomes laricis*. Ova druga vrsta vegetira u zdravim delovima tkiva, između belih alveola koje prouzrokuje prva vrsta. Na bukovim trupcima u šumi, s druge strane, može se naći niz saprofita, prouzrokovala bele truleži, zajedno sa *Ungulina marginata*, prouzrokovalcem mrke destrukcije. Mogućnost jednovremenog dejstva dve i više vrsta gljiva, bez obzira na tip truleži koje one u završnoj fazi izazivaju, zavisi od niza faktora, a svakako i od antibiotika ili drugih inhibicionih supstanci koje se luče ili stvaraju u metabolizmu jedne od konkurentskih vrsta, ili obe vrste jednovremeno.

Postoje i razni drugi termini za označavanje truleži prema boji. Pojam mozaične truleži odnosi se uglavnom na procese bele truleži, kada je dekompozicija drvnih tkiva neravnomerna ili kada dva ili više saprofita dejstvuju neravnomerno. Obično su razno obojene zone razdvojene ranije pomenutim tamnim linijama. Ovo je jedan od vrlo čestih slučajeva u lišćarskom drvetu.

*) cit. od Krstića (105).